קד א ב ג מיי' פט"ז מהל' שבת הל' יח סמג עשין א טוש"ע או"ח סי' שסג סעי' כ:

קה ד ה מיי' שם הל' יג וסמג שם טוש"ע או"ח סי' שם סעיף א:

[עי' לעיל ד' י' ע"ב תוס' ד"ה ולאנטיים]

והלכתא כרב פפא · אין לתמוה דהכא קי"ל פרוץ כעומד מותר ובפ"ב דעולין (ד' כס·) מסיק לכ"ע מחלה על מחלה אינו כרוב ומייתי עלה ההיא דתנור והכא לא מייתי לה ושמא יש לחלק בין מחיצות לאיסור וטומאה :

אי מוקי לה בי מילעי הוה ליה עומד מרובה על הפרוץ מב' רוחות · ולא הוה ליה עומד משום דלאתי אוירא דהאי גיסא ודהאי גיסא ומבטל ליה למילתי *וקשה להשר מקולי דלאכתי נעביד פחות מג' וחבל משהו ופחות מג' ותלי וחבל משהו ופחות מג' וחבל תלי טפח ומשהו ולמה לי עוביו יתר על טפח ושמא בענין זה אתי למיטעי :

אתאן לרבן שמעון בן גמליאל דאמר *פחות מארבעה=לבוד דאי רבנן "משלשה ועד ארבעה" שלשה וארבעה חד הוא? *אמר ①אביי מדרישא רבנן סיפא נמי רבנן ומודו רבנן 'דכל למישרא כנגדו' אי איכא ②מקום ארבעה חשיב, ואי לא, לא חשיב רבא אמר מדסיפא רבן שמעון בן גמליאל רישא נמי רבן שמעון בן גמליאל [א] וכי אמר רבן שמעון בן גמליאל אמרי' לבוד *הנ"מ למעלה אבל למטה הוה ליה כמחיצה שהגדיים בוקעין בה לא אמרי' לבוד ~~תא שמע~~ *דפנות הללו {שרובן פתחים וחלונות מותר ובלבד שיהא עומד מרובה על הפרוץ, שרובן סלקא דעתך אלא} שריבה בהן פתחים וחלונות מותר ובלבד שיהא עומד מרובה על הפרוץ הא כפרוץ אסור תיובתא דרב פפא *תיובתא, והילכתא כוותיה דרב פפא, תיובתא והילכתא? אין משום דדייקא מתני' כוותיה דתנן לא יהיו פרצות יתירות על הבנין הא כבנין מותר :

מתני' *מקיפין שלשה חבלים זה למעלה מזה וזה למעלה מזה ובלבד שלא יהו בין חבל לחבירו שלשה טפחים, שיעור חבלים: *ועוביין יתר על טפח כדי שיהא הכל עשרה טפחים. מקיפין בקנים ובלבד שלא יהא בין קנה לחבירו שלשה טפחים, בשיירא דברו דברי ר' יהודה, וחכמים אומרים לא דברו בשיירא אלא בהווה, כל מחיצה שאינה של שתי ושל ערב אינה מחיצה דברי רבי יוסי בר' יהודה, וחכמים אומרים *אחד משני דברים :

גמ' אמר רב המנונא אמר רב הרי אמרו עומד מרובה על הפרוץ בשתי ①הוי עומד בעי רב המנונא בערב מאי? אמר אביי תא שמע שיעור חבלים ועוביין יתר על טפח שיהו הכל עשרה טפחים ואי איתא למה לי יתר על טפח ליעביד פחות משלשה וחבל משהו, פחות משלשה וחבל משהו, פחות מארבעה וחבל משהו, ותיסברא האי פחות מארבעה היכא מוקים ליה? אי מוקים ליה תתאי הוה ליה כמחיצה שהגדיים בוקעין בה, אי מוקים ליה עילאי אתי אוירא דהאי גיסא ודהאי גיסא ומבטל ליה, אי מוקים ליה במיצעי הוה ליה עומד מרובה על הפרוץ משתי רוחות, שמעת מינה ②עומד מרובה על הפרוץ משתי רוחות הוי עומד? אלא רב המנונא הכי קא מיבעיא ליה כגון דאייתי מחצלת דהוי ז' ומשהו וחקק בה ג' ושבק בה ד' ③ומשהו ואוקמיה בפחות מג', רב אשי אמר מחיצה תלויה איבעיא ליה *כדבעא מיניה רבי טבלא מרב: מחיצה תלויה מהו שתתיר בחורבה? א"ל אין מחיצה תלויה מתרת אלא במים - קל הוא שהקלו חכמים במים : מקיפין בקנים וכו' : בשיירא אין ביחיד לא והתניא ר' יהודה אומר כל מחיצות שבת לא התירו ליחיד יותר מבית סאתים *כדאמר רב נחמן ואיתימא רב ביבי בר אביי לא נצרכא אלא ליתן להן כל צרכן ה"נ ליתן להן כל צרכן, היכא איתמר דרב נחמן ואיתימא רב ביבי בר אביי? אהא דתנן כל מחיצה שאינה של שתי וערב אינה מחיצה דברי ר' יוסי בר' יהודה ומי א"ר יוסי בר' יהודה הכי והתניא אחד יחיד ואחד שיירא לחבלים ומה בין יחיד לשיירא יחיד נותנין לו בית סאתים, שנים נותנין להם בית סאתים, ג' נעשו שיירא ונותנין להן בית שש דברי ר' יוסי ברבי יהודה וחכמים אומרים אחד יחיד ואחד שיירא נותנין להן כל צרכן *ובלבד שלא יהא בית סאתים פנוי אמר רב נחמן ואיתימא רב ביבי בר אביי לא נצרכא אלא ליתן להן כל צרכן : ①דרש רב נחמן משום רבינו שמואל יחיד נותנין לו בית סאתים, ב' נותנין להו בית סאתים ג' נעשו שיירא ונותנין להן בית שש, שבקת רבנן ועבדת כר' יוסי ברבי יהודה? הדר אוקים רב נחמן אמורא עליה ②ודרש *דברים שאמרתי לפניכם טעות הן בידי ברם כך אמרו: יחיד נותנין לו בית סאתים שנים נותנין להן בית סאתים שלשה נעשו שיירא ונותנין להן כל צרכן

רישא

אתאן לרשב"ג וכו' · כלומר עד ד' ולא ד' בכלל דהא תנא בבא אחריתי כל שהוא ד' ומד' עד י' אמות אתאן לרשב"ג דקא מפליג נמי בין פחות מד' לד': **ס"ג דאי רבנן מג' ועד ד' ג' וד' חד הוא** · מג' ועד ד' בתמיה היכי מפליג ד' מג' דקתני עד ולא עד בכלל דתני סיפא כל שהוא ד' כו' הא לרבנן ג' וד' חד הוא : **הני מילי למעלה** · כעין קורה : **מתני' מקיפין ג' חבלים** · לשיירא שחנתה בבקעה קאי : **זה למעלה מזה** · על גבי יתדות סביב מן התחתון לקרקע פחות מג' והוי כולו עומד דכלבוד דמי וממנו לאמצעי פחות מג' הרי ששה עומד פחות ב' משהויין בשני האוירין ומאמצעי לעליון פחות משלשה הרי בשלשה אוירין תשעה עומד פחות שלשה משהויין : **שיעור עובי החבלים יותר על טפח** . שלשה משהויין כדי שיהו הכל עשרה טפחים : **ומקיפין בקנים** · נעוצים ועומדים זו היא מחיצה של שתי אבל של חבלים הויא מחיצה של ערב : **בשיירא דברו** · הקילו אלא שאינן צריכין אלא או שתי או ערב· שתי כגון קנים ערב כגון חבלים אבל ליחיד לא הקילו עד שיהא בה שתי וערב : **כל מחיצה שאינה כו'** · רבי יוסי פליג עליה דאבוה דמתני' וקאמר דאפילו לשיירא בעינן שתי וערב : **אחד משני דברים** · או שתי או ערב : **גמ' הרי אמרו עומד מרובה על הפרוץ בשתי הוי עומד** · אע"ג דאיכא פרצות כדתנן לעיל ולא יהו פרצות יתירות על הבנין וסתם כלי בהמה של שתי הוא שעומד על גבי קרקע : **כברב פפא** · מחבלים דמתני' ליכא למילף הכשירה דהתם כולו עומד הוא דכלבוד דמי : **לעביד** · אויר האחד פחות משלשה וחבל משהו וכן שני דהוי להו ששה עומד והאויר השלישי פחות מארבעה וחבל משהו ותיתכשר פירצה הד' בעומד של ששה: **שהגדיים בוקעין בה** · ואפילו למעלה ממנו עומד י' טפחים שלימין הא קיימא לן מחיצה תלויה אינה מתרת : **עילאי** · באויר השלישי שהוא עליון : **אתי אוירא** · דמן החבל ולרקיע : **ודהאי גיסא** · שממנו ולאמצעי דהוי נמי אויר כיון דהוי יותר משלשה ומבטיל ליה לחבל ואין כאן אלא ו' תחתונים : **ואי מוקי לה באמצעי** · אין כאן עומד מרובה על הפרוץ אלא אם כן תצרף שתי רוחות לבטלו : **אלא** · כיון דלא משכחת לה רב המנונא הכי קמיבעיא ליה : **ושבק בה ד'** · שלימין למעלה ומשהו למטה : **ואוקמיה** · להך גיסא דמשהו פחות מג' סמוך לקרקע דהשתא ①הוה ליה עומד מרובה על ②הפרוץ מרוח אחת ואוירא דהאי גיסא ודהאי גיסא נמי ליכא למימר הואיל ועומד מרובה על האויר דתותיה מיניה: **מחיצה תלויה מיבעיא ליה** · מחיצת עשרה שהגביהה מן הקרקע שלשה או יותר מיבעיא ליה לרב המנונא אי מבטל לעומד לפרוץ שמתחתיו הואיל ופחות ממנו או לא : **אלא במים** · להתיר למלאות כגון גזוזטרא שהיא למעלה מן המים בפרק כילד משתתפין (לקמן ד' פז:) : **כל מחיצות שבת** · בהנך מחיצות רעועות שהן דשתי או דערב קאמר שהתירום לרבים ע"י הדחק : **לא התירום ליחיד** · אי הקיף בהן יותר מבית סאתים ואף על גב שהוקף לדירה שהרי לדור בהן בלילי שבת הקיפום מערב שבת הא בית סאתים מיהא שרי : **ליתן להן כל צרכן** · דהא דקאמר רבי יהודה בשיירא דברו ולא ליחיד ליתן לו כל צרכו בהנך מחיצות קאמר אבל בית סאתים ודאי יהבינן ליה הואיל ולדירה הקיפה, ובהא שיירא עדיפא דיהבינן להו כל צרכן : **לחבלים** · מותר בהיקף חבלים אע"פ שאין כאן אלא ערב : **נותנים לו בית סאתים** · במחיצה זו אבל במחיצה מעלייתא כמה דבעי : **שלא יהא בית סאתים פנוי** · שלא יקיפו יותר מכדי צרכן בית סאתים : **ליתן להם כל צרכן** · הא דקאמר רבי יוסי דמתני' דאינה מחיצה אינה מחיצה לכל צרכן אבל מחיצה היא לבית סאתים לאחד ולבית שש לשיירא :

רישא

[לעיל ט· וש"נ]

[לעיל יד:]

[לעיל י· וש"נ]

שבת קא. לעיל יו: ולקמן פח: פו:

[שבת סג: וש"נ]

גליון
הש"ס

גמ' אמר אביי מדרישא · כעין זה בכ"ק דף מ ע"ב:

הגהות מהר"ב
רנשבורג

[א] גמ' וכי אמר רשב"ג אמרי' לבוד הנ"מ למעלה · עי' ריטב"א לייטב מאי דקשה מדלעיל דף ט: ודו"ק:

◆

רבינו חננאל

①יהא בין זה לזה כמילואו· (ורמינן) [ושנינן] רישא קתני פחות מג' תורת לבודין סיפא דקתני כל שהוא ארבעה ומארבעה ועד ארבעה אמות ועד עשר תורת מחיצה משום הכי לא מתני ליה· ת"ש דפנות הללו ②שריבה בהן פתחין וחלונות כשרין ובלבד שיהא עומד מרובה על ③הפרוץ· תיובתא דרב פפא תיובתא והלכתא כרב פפא דפרוץ כעומד מותר משום דדייקא מתני' כוותיה דקתני לא יהא פרצות יתירות על הבנין· יתירות הוא דאסיר הא כבנין שרי ואף על גב דסלקא בתיובתא: מתני' מקיפין שלשה חבלים וכו'· ובעי רב המנונא עומד מרובה על הפרוץ בשתי ודאי הוה עומד בערב מאי כגון דאיתי מחצלת שבעה ומשהו וחקק בה שלשה ושבק בה ד' מלמעלה ומשהו מלמטה וג' באמצע ולא אפשיט· ואתינן למיפשטא מהא· ת"ש שיעור חבלים עוביין יתר על טפח כדי שיהא הכל י' טפחים כו' רב אשי אמר מחיצה תלויה איבעיא ליה ופשטא אין מחיצה תלויה מתרת אלא במים קל הוא שהקילו חכמים במים· מקיפין בקנים ובלבד שלא יהא בין קנה לחבירו ג' טפחים בשיירא דברו דברי ר' יהודה· ואקשינן בשיירא אין ביחיד לא והתניא ר' יהודה אומר במחיצות לא התירו ליחיד אלא בית סאתים שהן ע' אמה ושיריים על ע' אמה ושיריים· הנה דין זה של מחיצות אפי' ליחיד· ופרקי' מתני' דקתני בשיירא ולא ליחיד ליתן להן כל צרכן· פי' קסבר ר' יהודה לשיירא נותנין לה כל צרכה אבל ליחיד אין נותנין לו אלא בית סאתים בלבד וכרב ביבי דאמר (בהא)[אהא] דתנן כל מחיצה שאינה של שתי ושל ערב אינה מחיצה דברי ר' יוסי בר"י איני והא תניא אחד יחיד ואחד שיירא בחבלים· ומה בין יחיד לשיירא יחיד נותנין לו בית סאתים שנים נותנין להם בית סאתים שלשה נעשו שיירא ונותנין להם בית שש דברי ר' יוסי בר' יהודה וחכ"א אחד יחיד ואחד שיירא נותנין להם כל צרכן ובלבד שלא יהא בית סאתים פנוי הנה ר' יוסי בר' יהודה מתיר במחיצה אע"פ שאינה של שתי ושל ערב · ופריק רב ביבי אין שתי בלא ערב או ערב בלא שתי הויא מחיצה מיהו אין נותנין לשיירא כל צרכה עד שתהא מחיצה עשויה שתי וערב· דרש רב נחמן [מחיצה] שתשמישה לאויר יחיד נותנין לו בית סאתים כחצר המשכן שהוא ק' אמה על נ' רוחב והן בית סאתים ונקראת חצר [והעמודים] ועליהם קלעים כדרך הולכי מדבריות לפיכך למדו מן המשכן שנים נותנין להם בית סאתים כמאן כר' יוסי בר' יהודה הואיל ואבות קאי כוותיה· דתניא ר' יהודה אומר במחיצות שבת לא התירו ליחיד אלא סאתם (ועוד) שלשה נעשו שיירא נותנין להן

נושא/מבנה
I-II
"מקיפין" - ב' סוגי היקף
חבלים/קנים
המשנה מביאה שיטות אם היקפים אלו (שתי או ערב) מיוחדים לשיירא או בכל מצב

מבנה:
נסיונות
לברר מה היתה
שאלת רב המנונא
במחיצה (בזומא
מרובה על הפרוץ בערב)
נסיונות למקם הפירצה
ופחות מג' בתוך העשרה

נושא:
עומד מרובה על
הפרוץ בערב
(כמו מחיצה
הנעשה מחבלים)

נושא:
כמה שטח מותר
להקיף עבור יחיד
(בניגוד לשיירה)
במחיצה (דוגמא כמו
קנים (דהיינו רק שתי))

תת נושא
הסבר שיטת ר' יוסי בר
יהודה שאמר כל מחיצה
שאינה של שתי וערב
אינה מחיצה

מבנה
מה ר' יוסי בר יהודה
וחכ' מה מועיל
היקף של חבלים

נושא/מבנה
I-II
ב' שלבים במאי דרש
ר' נחמן בדינין היקף
עבור יחיד, שנים,
שלשה